NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
ELEANOR SHARPSTON
prednesené 5. marca 2009 [1]

1. V tomto odvolacom konaní žiada odborový zväz 3F [2] Súdny dvor, aby zrušil uznesenie Súdu prvého stupňa z 23. apríla 2007 vo veci SID/Komisia, T-30/03, ktorým Súd prvého stupňa rozhodol o neprípustnosti žaloby o neplatnosť podľa článku 230 ES, ktorú podal 3F proti rozhodnutiu Komisie o nezačatí konania vo veci formálneho zisťovania podľa článku 88 ods. 2 ES [3].

Právny a skutkový rámec

Ustanovenia práva Spoločenstva

Zmluva ES

2. Podľa relevantných ustanovení článku 87 ES:

„1. Ak nie je touto zmluvou ustanovené inak, pomoc poskytovaná členským štátom alebo akoukoľvek formou zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná so spoločným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi.

…

1 — Jazyk prednesu: angličtina.

2 — Predtým známy pod skratkou SID a ako taký uvedený v uznesení Súdu prvého stupňa. Avšak v dôsledku toho, že odborový zväz bol známy pod označením 3F v okamihu, keď bolo podané toto odvolanie, v záujme jasnosti uvádzam žalobcu v týchto návrhoch pod označením „3F“.

3 — K(2002) 4370 v konečnom znení, ďalej len „napadnuté rozhodnutie“.

3. Za zlučiteľné so spoločným trhom možno považovať:

…

c) pomoc na rozvoj určitých hospodárskych činností alebo určitých hospodárskych oblastí, za predpokladu, že táto podpora nepriaznivo neovplyvní podmienky obchodu tak, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom;

…“

3. Článok 88 ES stanovuje, že Komisia nepretržite skúma schémy pomoci existujúce v členských štátoch. Komisia môže začať konanie vo veci formálneho zisťovania podľa článku 88 ods. 2 ES, počas ktorého môžu „dotknuté strany“, ktorých sa predmetná pomoc týka, predložiť Komisii pripomienky. [4] Ak tak urobí, uskutoční sa úplne preskúmanie údajnej pomoci. Naopak Komisia môže rozhodnúť, ako to urobila v prejednávanej veci, že nie je potrebné takéto preskúmanie začať z dôvodu, že zastáva názor, že predmetné opatrenia nie sú pomocou, alebo že síce predstavujú pomoc, ale zjavne sú zlučiteľné so spoločným trhom.

4. Štvrtý odsek článku 230 ES stanovuje, že každá právnická osoba môže podať žalobu proti rozhodnutiu, ktoré sa jej priamo a osobne týka, hoci je určené inej osobe.

Usmernenia Spoločenstva z roku 1997

5. Štátnu pomoc v námornom odvetví upravujú usmernenia Spoločenstva o štátnej pomoci pre námornú dopravu z roku 1997 (ďalej len „usmernenia z roku 1997“) [5]. Tieto usmernenia odkazujú najmä na niekoľko okolností, za ktorých možno pomoc, ktorá je priznaná námorným spoločnostiam, považovať za zlučiteľnú so spoločným trhom. Osobitne oddiel 3.2 stanovuje usmernenia umožňujúce určiť zlučiteľnosť štátnej pomoci poskytnutej na zníženie nákladov súvisiacich s pracovnou silou.

4 — Postupy preskúmania štátnej pomoci sú definované v nariadení Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúcom podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES (Ú. v. ES L 83, s. 1; Mim. vyd. 08/001, s. 339). Článok 93 Zmluvy je teraz po prečíslovaní článok 88 ES.

5 — Ú. v. ES C 205, s. 5. Tieto usmernenia nahradili usmernenia z roku 1989 [SEC(89) 921 v konečnom znení], ktoré mali dva hlavné ciele, a to údržbu lodí pod vlajkami Spoločenstva a najvyššiu možnú zamestnanosť námorníkov Spoločenstva.

6. Podľa piateho a šiesteho odseku oddielu 3.2:

„Podporné opatrenia pre námorné odvetvie by sa preto mali zamerať predovšetkým na znižovanie daňových a iných nákladov a zaťaženia, ktoré znášajú lodiari a námorníci v Spoločenstve (t. j. tí, ktorí podliehajú zdaňovaniu alebo povinnosť platiť sociálne odvody v niektorom členskom štátne), na úroveň porovnateľnú so zvyškom sveta. Mali by skôr priamo stimulovať rozvoj tohto odvetvia a zamestnanosti, než poskytovať všeobecnú finančnú pomoc.

Vzhľadom na to, by sa mali pre námornú dopravu Spoločenstva povoliť nasledujúce opatrenia na zníženie nákladov na zamestnancov:

…

— zníženie dane z príjmu námorníkov Spoločenstva plaviacich sa na lodiach registrovaných v niektorom členskom štáte.“

7. Siedmy odsek uvedeného oddielu stanovuje, že daň z príjmu môže byť v rámci schémy štátnej pomoci znížená na nulu.

Vnútroštátne ustanovenia

8. Dánsko má dva námorné registre. Prvý z týchto registrov je bežný námorný register, a to dánsky národný register lodí (Dansk Nationalt Skibsregister, alebo DAS). V roku 1988 bol v Dánsku zavedený druhý register, a to dánsky medzinárodný register lodí (Dansk Internationalt Skibsregister, alebo DIS) [6]. Majitelia lodí zapísaných do tohto registra majú tiež právo zamestnávať námorníkov, ktorí nepochádzajú z Európskej únie, na základe ich vnútroštátnych mzdových podmienok. [7]

9. Námorníkom na palubách lodí zapísaných do DIS boli dánskou vládou priznané niektoré daňové výhody. [8] Osobitne zamestnanci zaregistrovaní na lodi, ktorá je zapísaná do DIS, boli úplne oslobodení od povinnosti platiť daň z príjmu. Zdá sa, že panuje všeobecná zhoda

6 — Zákon č. 408 z 1. júla 1988, ktorý nadobudol účinnosť 23. augusta 1988 (*Lovtidende*, časť A, 22. júl 1988).

7 — Inými slovami mzdové podmienky, ktoré sa uplatňujú v tretích krajinách a ktoré prakticky vo všeobecnosti znamenajú nižšiu odmenu než je odmena, ktorá by bola poskytnutá námorníkom z členských štátov Európskej únie.

8 — Zákony č. 361 až 364 z 1. júla 1988, ktoré nadobudli účinnosť 1. januára 1989 (*Lovtidende*, časť A, 2. júl 1988).

v tom, že prospech z týchto daňových opatrení je prenesený na majiteľov lodí, ktorí teda majú možnosť znížiť hrubú mzdu bez toho, aby námorníci oslobodení od dane mali znížené svoje čisté mzdy.

Napadnuté rozhodnutie

10. Napadnuté rozhodnutie bolo prijaté na základe sťažnosti, ktorú podal 3F, t. j. odborový zväz, ktorý zastupuje (okrem iného) námorníkov. 3F tvrdil, že tieto daňové opatrenia, najmä oslobodenie námorníkov na lodiach zapísaných do DIS od dane, sú v rozpore s usmerneniami z roku 1997 a mali by sa kvalifikovať ako protiprávna štátna pomoc.

11. V napadnutom rozsudku Komisia vyhlásila, že tieto opatrenia síce predstavujú štátnu pomoc, sú však zlučiteľné so spoločným trhom podľa článku 87 ods. 3 písm. c) ES. Komisia teda rozhodla, že nezačne konanie vo veci formálneho zisťovania podľa článku 88 ods. 2 ES a že nevznesie námietky proti daňovým opatreniam, ktoré boli predmetom sťažnosti 3F.

Uznesenie Súdu prvého stupňa

12. 3F podal na Súd prvého stupňa žalobu, ktorou sa domáhal zrušenia napadnutého rozhodnutia. Svoju žalobu o neplatnosť založil na troch dôvodoch:

i) porušení článku 88 ods. 2 ES (tým, že Komisia nezačala konanie vo veci formálneho zisťovania aj napriek tomu, že potrebovala štvorročnú lehotu na vyjadrenie sa k sťažnosti, z čoho podľa výkladu 3F vyplýva existencia „závažných ťažkostí“ na preukázanie zlučiteľnosti štátnej pomoci);

ii) porušení článku 87 ods. 3 písm. c) ES (tým, že Komisia rozhodla, že pomoc je zlučiteľná, aj keď, ako tvrdí 3F, nemotivuje zamestnávateľov k tomu, aby uprednostňovali námorníkov Spoločenstva, ako to vyžadujú usmernenia z roku 1997 a 1989 a zásada legitímnej dôvery);

iii) zjavne nesprávnom posúdení (najmä tým, že Komisia nezohľadnila sociálnu politiku, a ani neskúmala, čo vedie zamestnávateľa k tomu, aby uprednostnil zamestnanie jedného námorníka pred iným).

13. 3F sa najskôr obrátil na Súd prvého stupňa s tým, že sa snažil preukázať, že je aktívne legitimovaný na podanie žaloby o neplatnosť Tvrdil najmä, že má zjavne obmedzené postavenie ako vyjednávač kolektívnych zmlúv a že jeho priestor na vyjednávanie takýchto dohôd bola ovplyvnený schémou pomoci, ktorá priznáva daňové úľavy nielen námorníkom Spoločenstva, ale tiež všetkým námorníkom (vrátane členov odborových zväzov mimo Spoločenstva). 3F tvrdil, že tieto skutočnosti dostali jeho členov do konkurenčne nevýhodného postavenia. 3F rovnako uviedol, že napadnuté rozhodnutie bolo vydané na základe jeho sťažnosti.

14. Komisia vzniesla námietku neprípustnosti, ktorej Súd prvého stupňa v napadnutom uznesení vyhovel.

15. Súd prvého stupňa začal množstvom úvodných poznámok [9], v ktorých najskôr definoval všeobecné kritérium priameho a osobného záujmu, ktoré je stanovené v rozsudku Plaumann/Komisia [10], a zdôraznil kritérium aktívnej legitimácie účastníka konania navrhujúceho zrušenie rozhodnutia Komisie nezačať preskúmanie podľa článku 88 ods. 2 ES v prípade, ak sa tento účastník konania snaží chrániť svoje procesné práva, a kritérium týkajúce sa aktívnej legitimácie účastníka konania, ktorý sa snaží spochybniť dôvodnosť tohto rozhodnutia o posúdení pomoci.

16. Súd prvého stupňa následne skúmal prípustnosť žaloby o neplatnosť, ktorú podal 3F, podľa kritéria stanoveného v judikatúre vydanej v súlade s rozsudkom Plaumann. Súd prvého stupňa zastával v bode 32 najmä názor, že 3F:

„sa nemôže dovolávať toho, že jeho vlastné súťažné postavenie bolo ovplyvnené predmetnou pomocou. Na jednej strane sa už rozhodlo, že združenie pracovníkov podniku, ktorý údajne využíva štátnu pomoc, nie je nijako konkurentom tohto podniku[[11]]. Na druhej strane, pokiaľ sa žalobca dovoláva svojho vlastného súťažného postavenia vo vzťahu k ostatným odborovým zväzom námorníkov pri vyjednávaní kolektívnych dohôd v dotknutej oblasti, postačuje pripomenúť, že zmluvy uzavreté v rámci kolektívneho vyjednávania nespadajú do oblasti hospodárskej súťaže[[12]]“. [13]

17. Po pripomenutí, že subjekty, ktoré zastupujú zamestnancov podniku môžu ako dotknuté osoby v zmysle článku 88 ods. 2 ES

9 — Body 21 až 26 napadnutého uznesenia. Týmito pripomienkami sa ďalej zaoberám v bodoch 26 až 49.

10 — Rozsudok z 15. júla 1963, 25/62, Zb. s. 197.

11 — Súd prvého stupňa tu odkazuje na rozsudok ATM/Komisia z 18. decembra 1997, T-178/94, Zb. s. II-2529, bod 63.

12 — Pokiaľ ide o neuplatniteľnosť článkov 3 písm. g) a 81 ES na kolektívne zmluvy, Súd prvého stupňa uviedol rozsudok Albany z 21. septembra 1999, C-67/96, Zb. s. I-5751, body 52 až 60.

13 — Tento bod je základom prvého odvolacieho dôvodu odvolateľa; pozri ďalej bod 22.

podať Komisii pripomienky k okolnostiam sociálnej povahy, Súd prvého stupňa v bode 36 vyhlásil, že:

„V prejednávanej veci sa zdá, že sociálne aspekty súvisiace s registrom DIS vyplývajú hlavne zo zriadenia tohto registra… a nie zo sprievodných daňových opatrení… Na jednej strane Komisia síce zastávala názor, že zriadenie registra DIS nepredstavuje štátnu pomoc, a obmedzila svoje preskúmanie zlučiteľnosti dotknutých štátnych opatrení so spoločným trhom len na daňové opatrenia… Na druhej strane vo svojich pripomienkach k námietke neprípustnosti… však žalobca výslovne upresnil, že sa odvolával na porušenie článku 87 ods. 3 písm. c) ES a že nikdy netvrdil, že štátna pomoc súvisí so skutočnosťou, že by sa na námorníkov nepochádzajúcich zo Spoločenstva mohli vzťahovať podmienky zamestnania, ktoré sú odlišné od podmienok uplatňujúcich sa na námorníkoch Spoločenstva. Z toho vyplýva, že sociálne aspekty týkajúce sa registra DIS majú v prejednávanej veci len nepriamu spojitosť s predmetom sporného rozhodnutia a ako to uznáva žalobca, aj s týmto sporom. V dôsledku toho sa žalobca nemôže odvolávať na tieto sociálne aspekty, aby preukázal, že je osobne dotknutou osobou.“ [14]

18. Súd prvého stupňa následne v bode 37 vyhlásil, že:

„[3F] sa nemôže považovať za osobne dotknutého výlučne na základe skutočnosti, že predmetná pomoc je prevedená na jej príjemcov prostredníctvom zníženia mzdových nárokov námorníkov, ktorí sú na základe daňových opatrení oslobodení od dane z príjmu. Sporné rozhodnutie vychádza totiž z výhod poskytnutých príjemcom pomoci, a nie zo spôsobu poskytnutia tejto pomoci.“ [15]

19. Súd prvého stupňa nakoniec v bodoch 38 až 40 konštatoval, že:

„[3F] nepreukázal, že dotknutou pomocou boli priamo ovplyvnené jeho vlastné záujmy ako vyjednávača.

V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že vo veciach, v ktorých boli vydané rozsudky Van der Kooy a i./Komisia a CIRFS/Komisia, sa žalobcovia mohli dovolávať úplne osobit-

14 — Tento bod je základom druhého odvolacieho dôvodu odvolateľa; pozri ďalej bod 23.

15 — Tento bod je základom tretieho odvolacieho dôvodu odvolateľa; pozri ďalej bod 24.

ného alebo dokonca výnimočného postavenia, buď ako vyjednávač a signatár zmluvy o tarifách, ktorá predstavuje pomoc, a priamy účastník konania pred Komisiou[16] alebo ako partner Komisie pri definovaní disciplíny v oblasti pomoci v dotknutom odvetví[17].

V prejednávanej veci samotná skutočnosť, že žalobca podal Komisii sťažnosť proti predmetnej pomoci, neumožňuje jeho individualizáciu. Okrem iného, aj keď je možné, že žalobca bol jedným z vyjednávačov kolektívnych zmlúv pre námorníkov pracujúcich na lodiach zapísaných v niektorom z dánskych registrov a z tohto dôvodu bol súčasťou mechanizmu presunu pomoci majiteľom lodí, žalobca nijako nepreukázal, že by s Komisiou vyjednával vypracovanie usmernení Spoločenstva o štátnej pomoci pre námornú dopravu, ktorých sa dovoláva v prejednávanej veci, alebo že by s Komisiou alebo s dánskou vládou vyjednával prijatie daňových opatrení“.[18]

20. Z týchto dôvodov Súd prvého stupňa rozhodol, že ani 3F, ani jeho členovia neboli napadnutým rozhodnutím osobne dotknutí.

16 — Súd prvého stupňa tu odkazoval na rozsudok z 2. februára 1988, Van der Kooy a i./Komisia, 67/85, 68/85 a 70/85, (Zb. s. 219, body 21 až 24), a rozsudok z 23. mája 2000, Comité d'entreprise de la Société française de production a i./Komisia (C-106/98 P, Zb. s. I-3659, bod 43).

17 — Súd prvého stupňa tu odkazoval na rozsudky z 24. marca 1993, CIRFS a i./Komisia (C-313/90, body 29 a 30), a Comité d'entreprise de la Société française de production, už citovaný v poznámke pod čiarou 16, bod 44.

18 — Tieto body predstavujú základ štvrtého odvolacieho dôvodu odvolateľa, pozri ďalej bod 25.

Odvolanie

21. 3F podal proti rozhodnutiu Súdu prvého stupňa odvolanie, na podporu ktorého uvádza štyri odvolacie dôvody.

22. Po prvé sa Súd prvého stupňa dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že sa odvolával na rozsudok Albany[19], keď vyhlásil, že 3F sa nemôže odvolávať na svoje vlastné súťažné postavenie pri vyjednávaní kolektívnych zmlúv, aby preukázal, že bol osobne dotknutý.

23. Po druhé sa Súd prvého stupňa dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že sa domnieval, že 3F sa nemohol odvolávať na sociálne aspekty, aby preukázal, že bol osobne dotknutý.

24. Po tretie, Súd prvého stupňa nesprávne uplatnil judikatúru Plaumann *a* ARE[20] tým, že sa domnieval, že sa 3F nemohol považovať za osobne dotknutého zo samotného dôvodu, že predmetná pomoc je presunutá príjemcom prostredníctvom zníženia mzdových nárokov námorníkov využívajúcich oslobodenie od dane z príjmu.

19 — Rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 12.

20 — Rozsudok z 13. decembra 2005, Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, nazývaný „ARE“, C-78/03 P, Zb. s. I-10737.

25. Po štvrté, Súd prvého stupňa nesprávne uplatnil judikatúru Van der Kooy a CIRFS tým, že dospel k záveru, že vlastné záujmy 3F ako vyjednávača neboli dotknuté predmetnými daňovými opatreniami v napadnutom rozhodnutí.

Úvodné poznámky

26. Predmetom žaloby, ktorú podal 3F na Súde prvého stupňa bolo zrušenie rozhodnutia Komisie nezačať konanie vo veci formálneho zisťovania podľa článku 88 ods. 2 ES. [21] Existuje relatívne málo prípadov týkajúcich sa tohto osobitného typu žaloby; [22] a pretrváva určitý stupeň netransparentnosti, pokiaľ ide o kritérium aktívnej legitimácie. [23] Zastávam teda názor, že je užitočné vymedziť, čo považujem za správny spôsob posúdenia aktívnej legitimácie na súde v prípade tohto typu žalôb.

27. Vo všeobecnosti poskytuje článok 230 ES fyzickým a právnickým osobám (vrátane odborových zväzov) základ pre podanie žaloby o neplatnosť proti rozhodnutiu Komisie, ktoré je určené členskému štátu (tak ako napadnuté rozhodnutie), pokiaľ sa toto rozhodnutie dotýka priameho a osobného záujmu účastníka konania, ktorý podal návrh na začatie konania.

28. Súdny dvor opakovane vykladal pojem „priamy a osobný záujem“ v mnohých známych rozsudkoch. Osobitne v rozsudku Plaumann [24] Súdny dvor rozhodol, že účastníci konania môžu tvrdiť, že sú osobne dotknutí iba vtedy, keď sa ich predmetné rozhodnutie týka z ich dôvodu osobitných vlastností alebo faktickej situácie, ktorá ich vymedzuje vo vzťahu k akejkoľvek inej osobe, a tým ich individualizuje.

29. V kontexte rozhodnutí prijatých Komisiou pri plnení jej povinnosti priebežne skúmať všetky schémy pomoci, ktoré existujú v členských štátoch [25], Súdny dvor uviedol množstvo konkrétnejších kritérií umožňujúcich posúdiť aktívnu legitimáciu právnickej osoby v prípade, ak má táto osoba v úmysle podať žalobu o neplatnosť rozhodnutia

21 — Aj keď žaloba na Súde prvého stupňa smerovala len k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, prvý žalobný dôvod žalobcu bol procesnej povahy a Súd prvého stupňa ho považoval návrh smerujúci predovšetkým k ochrane procesných práv 3F. Na účely tohto odvolania budem postupovať rovnako.

22 — Na rozdiel od veľkého množstva judikatúry týkajúcej sa stanovenia aktívnej legitimácie v prípade, ak Komisia začala konanie vo veci formálneho zisťovania podľa článku 88 ods. 2 ES a rozhodnutie vydané v tomto konaní bolo napadnuté.

23 — V samotnom napadnutom uznesení v skutočnosti existuje určitá nejasnosť, pokiaľ ide o určenie kritéria aktívnej legitimácie, ktoré sa má uplatňovať; porovnaj bod 28 s bodmi 27 a 30.

24 — Už citovaný v poznámke pod čiarou 10, bod 107. Táto formulácia bola nakoniec prevzatá v rozsudku z 22. decembra 2008, British Aggregates/Komisia, nazývanom „BAA“ (C-487/06 P, Zb. s. I-10505, bod 27).

25 — Článok 88 ods. 1 ES.

Komisie nezačať konanie vo veci formálneho zisťovania podľa článku 88 ods. 2 ES.

30. Toto samostatné kritérium aktívnej legitimácie bolo najskôr uvedené v rozsudkoch Cook [26] a Matra [27]. V týchto dvoch rozsudkoch Súdny dvor stanovil nižší prah pre účastníkov konania, ktorí napadli tento typ rozhodnutia, a uviedol, že osoby majúce prospech z procesných záruk stanovených v článku 88 ods. 2 ES musia mať právo napadnúť rozhodnutie Komisie nezačať konanie vo veci formálneho zisťovania.

31. Na účely vymedzenia týchto osôb Súdny dvor odkázal na rozsudok Intermills [28]. Na základe znenia článku 88 ods. 2 ES dospel k záveru, že „dotknuté osoby" môžu podávať žaloby na ochranu svojich procesných záruk. Žalobca musí na to, aby spadal do kategórie „dotknutých osôb" preukázať, že jeho záujmy môžu byť prípadne dotknuté poskytnutím pomoci. Súdny dvor upresnil, že toto sa osobitne vzťahuje na podniky, ktoré sú konkurentmi príjemcu predmetnej pomoci.

32. V rozsudku ARE [29] Súdny dvor potvrdil rozdiel medzi kritériom aktívnej legitimácie uplatniteľným na žalobcov, ktorí usilujú len o ochranu svojich procesných práv podľa článku 88 ods. 2 ES a kritériom uplatniteľným na žalobcov, ktorí sa snažia spochybniť dôvodnosť rozhodnutia o posúdení pomoci ako takej.

33. Podľa rozsudku vydaného vo veci ARE, v prípade, ak žalobca žiada o ochranu svojich procesných práv, postačuje, aby preukázal, že patrí do kategórie „dotknutých osôb" v zmysle článku 88 ods. 2 ES. Pokiaľ však žalobca spochybňuje „dôvodnosť rozhodnutia o posúdení pomoci ako takej" musí naopak preukázať, že splnil kritérium aktívnej legitimácie, ktoré je definované Súdnym dvorom v rozsudku Plaumann.

34. Vo svojom najnovšom rozsudku v tejto oblasti, BAA [30], Súdny dvor rozhodol, že pokiaľ žalobca spochybňuje dôvodnosť rozhodnutia o posúdení pomoci ako takej, musí preukázať, že má určité alebo osobitné postavenie v zmysle rozsudku Plaumann [31].

26 — Rozsudok z 19. mája 1993, Cook/Komisia, C-198/91, Zb. s. I-2487, bod 23 a nasl.

27 — Rozsudok z 15. júna 1993, Matra/Komisia, C-225/91, Zb. s. I-3203, bod 17 a nasl.

28 — Rozsudok zo 14. novembra 1984, Intermills/Komisia, 323/82, Zb. s. 3809, bod 16.

29 — Rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 20, body 34 až 37.

30 — Rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 24.

31 — Pozri najmä body 25 až 30 a bod 35.

35. Rozsudok BAA si zasluhoval, aby sa naň poukázalo v tom zmysle, že žalobca v prejednávanej veci napadol rozhodnutie nezačať konanie vo veci formálneho zisťovania z dôvodu, že jeho procesné práva boli porušené a že sa Komisia dopustila nesprávneho právneho posúdenia, pokiaľ ide o dôvodnosť rozhodnutia. [32] V rámci odvolacieho konania Súdny dvor spoločne preskúmal všetky žalobné dôvody, ktoré žalobca uviedol na Súde prvého stupňa. [33] Z tohto rozsudku zdá sa vyplýva, že ak účastník konania zahrnie do svojej žaloby žalobný dôvod týkajúci sa dôvodnosti samotného rozhodnutia, musí sa uplatniť kritérium aktívnej legitimácie, ktoré je definované v rozsudku Plaumann a v judikatúre, ktorá z neho vychádza. Okrem toho tento rozsudok umožňuje domnievať sa, že nie je možné, aby Súd prvého stupňa oddelene posudzoval predložené žalobné dôvody, takým spôsobom, že ak dotknutý žalobca nespĺňa kritériá prípustnosti podľa rozsudku Plaumann týkajúce sa spochybnenia dôvodnosti, môže súd posúdiť prípustnosť v rámci kategórie „dotknutých osôb“ vo vzťahu k žalobným dôvodom procesnej povahy. [34]

36. Doterajší prístup Súdneho dvora bol predmetom určitej kritiky na akademickej úrovni. [35] V týchto návrhoch nemám v úmysle podrobiť prístup Súdneho dvora rozsiahlej kritike. Chcem ho však stručne komentovať.

37. Najskôr by som chcela pripomenúť niektoré konkrétne pripomienky, ktoré uviedol generálny advokát Mengozzi vo svojich návrhoch vo veci BAA. [36] Podľa môjho názoru, ak žalobca žiada len o zrušenie rozhodnutia Komisie nezačať konanie vo veci formálneho zisťovania, Súd prvého stupňa by sa mal obmedziť len na otázku, či bolo (procesné) rozhodnutie Komisie prijaté primeraným spôsobom. V praxi Súd prvého stupňa môže skúmať postupy, ktoré uplatňovala Komisia s cieľom dospieť k svojmu rozhodnutiu. To môže zahŕňať preskúmanie otázky, či Komisia preukázala neexistenciu závažných ťažkostí na vyvodenie záveru, že predmetné opatrenie neprestavovalo pomoc, alebo že išlo o pomoc, ktorá je zlučiteľná so spoločným trhom. [37]

38. Ak Súd prvého stupňa dôjde k záveru, že rozhodnutie Komisie nezačať konanie vo veci formálneho zisťovania nebolo prijaté prime-

32 — Žalobca sa v tejto súvislosti opieral o žalobné dôvody, ktoré sú veľmi podobné tým, ktorých sa na Súde prvého stupňa dovolával 3F.

33 — Bod 37 rozsudku.

34 — Pozri najmä bod 37 rozsudku, v ktorom Súd prvého stupňa konštatoval — keď skúmal vhodné kritérium aktívnej legitimácie, ktoré sa má uplatniť na žalobcu — že „BAA“ sa neuspokojila s tým, že napadla odmietnutie tejto inštitúcie začať konanie vo veci formálneho zisťovania, ale *tiež* spochybnila dôvodnosť sporného rozhodnutia (kurzívou zvýraznila generálna advokátka). Bod 76 návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Mengozzi, tento výklad zjavne podporuje.

35 — Pozri napríklad FRIEDENSKÖLD, E.: Locus Standi in Article 88(2) EC cases: No cure for the Plaumann blues I, a SCHMAUCH, M., Locus Standi and Article 88(3): No cure for the Plaumann blues II. In: *European Law Reporter* 1/2008, s. 17. Pokiaľ viem, doposiaľ neboli uverejnené žiadne komentáre k rozsudku BAA.

36 — Body 68 až 76.

37 — Bod 71 návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Mengozzi vo veci BAA.

raným spôsobom, je potrebné, aby Súdny dvor toto rozhodnutie zrušil [38].

39. Na existenciu či neexistenciu aktívnej legitimácie by podľa môjho názoru nemala mať vplyv skutočnosť, že žalobca uvedie podporné tvrdenie týkajúce sa vecného posúdenia predmetného opatrenia Komisiou. Dodatočné pripomienky týkajúce sa podstaty veci môžu v praxi pomôcť Súdnemu dvoru určiť, či Komisia skutočne vyriešila všetky závažné ťažkosti v priebehu svojho predbežného preskúmania, či je predmetné opatrenie zlučiteľné so spoločným trhom, alebo je opatrením, ktoré nie je štátnou pomocou. Takéto pripomienky môžu rovnako odhaliť procesné pochybenie zo strany Komisie.

40. Nevidím dôvod, prečo by predloženie podporných vecných pripomienok k dotknutým opatreniam malo viesť k použitiu prísnejšieho kritéria aktívnej legitimácie. Tak je tomu najmä v prípade, ak žalobca nežiada o záväzné určenie, či predmetné opatrenie predstavuje zákonnú štátnu pomoc, ale len o súdne preskúmanie toho, či Komisia bola oprávnená vydať svoje predbežné stanovisko.

38 — Komisia by teda mohla prijať nové rozhodnutie, pričom by si zachovala voľnú úvahu v súvislosti s predbežným posúdením predmetného opatrenia. Ak by bolo rozhodnutie zrušené z dôvodu ťažkostí spočívajúcich v posúdení pomoci Komisiou, Komisia by bola povinná preukázať, aj keď by mohla rozhodnúť o nezačatí konania vo veci formálneho zisťovania, že pretrvávajúce ťažkosti boli prekonané.

41. Takýto prístup je v mojich očiach príliš formalistický a sankcionuje žalobcu, ktorý chce podporiť svoju žiadosť o súdne preskúmanie predbežného stanoviska Komisie tvrdiac, že sa vo svojom závere dopustila nesprávneho vecného posúdenia.

42. Osobitne mi v rámci tohto prístupu nie je jasné, ako by sa žalobca mohol ľahko vyhnúť tomu, aby sa ho netýkala otázka dôvodnosti rozhodnutia v prípade, ak sa snaží preukázať, že závažné ťažkosti v pôvodnom posúdení predmetnej pomoci Komisiou ešte pretrvávali. V rozsudkoch ARE a BAA Súdny dvor vytvoril skutočné klzisko, po ktorom sa musia žalobcovia a ich advokáti opatrne pohybovať. Je pre nich príliš jednoduché sa pošmyknúť a zistiť, že sú buď v pasci prísnejšieho kritéria podľa rozsudku Plaumann, alebo že Súdny dvor nedostatočne presvedčili, že v rozhodnutí, ktoré chceli spochybniť, boli skutočne procesné nedostatky.

43. Podľa môjho názoru by bolo vhodnejšie, ak by Súdny dvor posudzoval žalobu na základe toho, čo sa *skutočne požaduje*, než na základe toho, či žalobca uvádza tvrdenia týkajúce sa vecnej podstaty pôvodného posúdenia údajnej štátnej pomoci zo strany Komisie.

44. Aj keby 3F v tejto veci napadal dôvodnosť záverov Komisie týkajúcich sa povahy pomoci, urobil tak v rámci žiadosti o súdne preskúmanie procesného rozhodnutia Komisie. Aktívnu legitimáciu 3F ako žalobcu by teda bolo vhodnejšie preskúmať na základe kritéria umožňujúceho definovať, či ho bolo možné považovať za „dotknutú osobu".

45. Ak by Súd prvého stupňa posúdil aktívnu legitimáciu 3F na tomto základe, zdá sa byť pravdepodobné, že tvrdenie 3F, podľa ktorého predmetná pomoc mohla ovplyvniť jeho záujmy, by bolo prijaté.

46. V rámci povolenom súčasnou judikatúrou však skutočnosť, že 3F v návrhu na zrušenie napadnutého rozhodnutia spochybnil jeho dôvodnosť, znamená, že sa musí uplatniť kritérium aktívnej legitimácie podľa rozsudku Plaumann.

47. Súd prvého stupňa teda dôvodne uplatnil kritérium aktívnej legitimácie podľa rozsudku Plaumann bez akéhokoľvek posúdenia toho, či sa 3F mohol považovať za „dotknutú osobu" v zmysle článku 88 ods. 2 ES.

48. Súdny dvor by mal rovnakým spôsobom posúdiť dôvody, ktoré predložil 3F v rámci svojho odvolania, na základe toho, či možno preukázať aktívnu legitimáciu na základe kritéria podľa rozsudku Plaumann.

49. Nakoniec Súdny dvor vo svojom rozsudku ARE rozhodol, že pokiaľ žalobu o neplatnosť podáva združenie založené na presadzovanie kolektívnych záujmov jednej kategórie osôb podliehajúcich súdnej právomoci, môže sa toto združenie považovať za osobne dotknuté v rozsahu, v akom je postavenie jeho členov na trhu podstatným spôsobom ovplyvnené.[39] V tomto ohľade je teda potrebné preskúmať žalobné dôvody týkajúce sa aktívnej legitimácie, ktoré predložil 3F.

Prvý odvolací dôvod

50. Prvým odvolacím dôvodom je tvrdenie, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bode 32 napadnutého uznesenia vyhlásil, že 3F nemôže tvrdiť, že jeho súťažné postavenie bolo ovplyvnené predmetnou pomocou.

39 — Rozsudok ARE, už citovaný v poznámke pod čiarou 20, bod 70.

51. V druhej časti bodu 32 Súd prvého stupňa vyhlásil, že 3F sa pri vyjednávaní kolektívnych zmlúv v dotknutej oblasti nemôže dovolávať zhoršenia svojho súťažného postavenia voči ostatným odborovým zväzom. Na podporu tohto záveru Súd prvého stupňa uviedol, že zmluvy uzavreté v rámci kolektívnych vyjednávaní nespadajú do oblasti práva hospodárskej súťaže a na podporu tohto tvrdenia odkázal na body 52 až 60 rozsudku Súdneho dvora vo veci Albany [40].

52. 3F tvrdí, že je potrebné rozlišovať medzi touto vecou a vecou Albany. Táto naposledy uvedená vec sa týkala sporu ohľadom toho, či kolektívna zmluva môže vyžadovať, aby zamestnávateľ zostal členom určitého penzijného fondu. V tejto prejednávanej veci Súdny dvor rozhodol, že takáto zmluva nemôže spadať do oblasti práva hospodárskej súťaže podľa súčasného článku 81 ods. 1 ES. Naopak, táto vec sa týka preskúmania rozhodnutia Komisie týkajúceho sa daňového opatrenia, ktoré má údajne vplyv na schopnosť 3F uzavrieť kolektívne zmluvy. 3F uznáva, že na kolektívne zmluvy sa nevzťahuje článok 81 ods. 1 ES, tvrdí však, že argument Súdu prvého stupňa v tejto súvislosti nie je relevantný pre výsledok tohto sporu.

53. 3F v dôsledku toho tvrdí, že Súd prvého stupňa nesprávne uplatnil rozsudok Albany.

40 — Rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 12.

54. Komisia odpovedá dvomi tvrdeniami. Najskôr tvrdí, že prvý odvolací dôvod 3F je chybný v tom zmysle, že 3F nespochybnil prvú časť bodu 32, v ktorom Súd prvého stupňa uviedol, že 3F nemôže byť aktívne legitimovaný na základe toho, že je v súťažnom postavení so zamestnávateľmi svojich členov. Skutočnosť, že 3F nespochybnil záver Súdu prvého stupňa v prvej časti uvedeného bodu teda znamená, že jeho tvrdenie týkajúce sa druhej časti bodu 32 je neúčinné, pretože záver Súdu prvého stupňa v prvej časti tohto bodu je sám osebe dostatočným dôvodom na to, aby sa žaloba vyhlásila za neprípustnú.

55. Prvému tvrdeniu Komisie sa možno venovať stručne. Toto tvrdenie chybne predpokladá, že dôvody, o ktoré môže žalobca oprieť svoju aktívnu legitimáciu, sú kumulatívne, takže pokiaľ nepreukáže svoju aktívnu legitimáciu na základe ktoréhokoľvek z nich, nemôže vôbec tvrdiť, že je aktívne legitimovaný. Tieto dôvody sú však alternatívne. Ak žalobca môže preukázať aktívnu legitimáciu na základe jediného dôvodu, žaloba je prípustná. Okrem iného 3F na pojednávaní zdôraznil, že netvrdil, že bol konkurentom zamestnávateľov svojich členov.

56. Je teda potrebné zamietnuť prvé tvrdenie Komisie k tomuto bodu.

57. Po druhé Komisia tvrdí, že Súd prvého stupňa správne uplatnil rozsudok Albany.

58. V dôsledku toho sa budem podrobnejšie zaoberať rozsudkom Albany.

59. Súdny dvor v rozsudku Albany rozhodol, že kolektívne zmluvy dojednané medzi sociálnymi partnermi na účely sledovania cieľov sociálnej politiky sa nemajú skúmať podľa článku 81 ods. 1 ES, pretože tieto ciele by boli spochybnené, ak by takéto zmluvy boli preskúmané podľa tohto článku. [41]

60. V tejto veci 3F žiadal o preskúmanie rozhodnutia Komisie zamietajúceho začatie konania vo veci formálneho zisťovania. Toto konanie vo veci formálneho zisťovania sa malo týkať daňového ustanovenia, a nie kolektívnej zmluvy. 3F tvrdí, že sporné daňové ustanovenia obmedzujú jeho schopnosť uzatvárať kolektívne zmluvy. Samotná skutočnosť, že kolektívne zmluvy nemožno preskúmať podľa článku 81 ES (pozri rozsudok Albany), nemôže riadne slúžiť ako základ pre záver, že 3F nemôže toto tvrdenie uplatňovať.

41 — Body 59 a 60.

61. S týmito úvahami v podstate súhlasím.

62. Podľa môjho názoru Súd prvého stupňa vyložil rozsudok Albany veľmi široko. V tejto veci nebol Súdny dvor vyzvaný, aby posúdil — ako tomu bolo vo veci Albany — konkrétnu kolektívnu zmluvu s ohľadom na pravidlá hospodárskej súťaže. 3F naopak tvrdil, že jeho súťažné postavenie voči ostatným odborovým zväzom bolo ovplyvnené údajnou pomocou. Jedným zo spôsobov, ktorým sa snažil preukázať, že jeho postavenie bolo ovplyvnené, bolo tvrdenie, že predmetná pomoc poškodila jeho schopnosť uzatvárať kolektívne zmluvy.

63. Aj keď kolektívne zmluvy nespadajú do oblasti práva hospodárskej súťaže Súd prvého stupňa vyvodil záver, ktorý z tohto tvrdenia logicky nevyplýva. Vylúčenie kolektívnej zmluvy z preskúmania podľa zásad práva hospodárskej súťaže nemalo znemožňovať žalobcovi, aby preukázal, že jeho súťažné postavenie bolo nepriaznivo ovplyvnené, odvolávajúc sa na svoje oslabené postavenie voči ostatným odborovým zväzom pri uzatváraní kolektívnych zmlúv.

64. Súd prvého stupňa sa teda dopustil nesprávneho právneho posúdenia účinku dotknutej pomoci na súťažné postavenie 3F. Malo sa preskúmať, či súťažné postavenie 3F voči ostatným odborovým zväzom námor-

níkov bolo údajnou pomocou skutočne ovplyvnené.

65. V dôsledku toho dochádzam k záveru, že prvý odvolací dôvod 3F je dôvodný.

Druhý odvolací dôvod

66. 3F tvrdí, že Súd prvého stupňa sa dopustil v bodoch 35 a 36 napadnutého uznesenia nesprávneho právneho posúdenia tým, že konštatoval, že 3F sa nemôže odvolávať na sociálne aspekty, aby preukázal, že je osobne dotknutý.

67. Súdny dvor zastával v bode 36 názor, že neexistujú sociálne aspekty, ku ktorým by 3F mohol podať pripomienky, pretože jediné sociálne účinky vyplývajú skôr zo samotného registra DIS, než z daňovej úľavy pre námorníkov na lodiach, ktoré sú v ňom registrované.

68. 3F tvrdí, že Súd prvého stupňa mal preskúmať, či 3F mohol mať právo predložiť pripomienky k sociálnym aspektom právneho rámca (teda právneho rámca ochrany námorníkov Spoločenstva podľa usmernení z roku 1997), na základe čoho je potrebné posudzovať také daňové opatrenie, o aké ide v napadnutom rozhodnutí. 3F tvrdí, že ako zástupca skupiny námorníkov Spoločenstva je účastníkom konania, ktorý mohol v prípade začatia konania vo veci formálneho zisťovania podľa článku 88 ods. 2 ES predložiť pripomienky k sociálnym aspektom pomoci. Súd prvého stupňa mal teda rozhodnúť, že 3F bol osobne dotknutý rozhodnutím Komisie nezačať toto konanie.

69. S takouto argumentáciou nemôžem súhlasiť.

70. Ako Komisia správne tvrdí, právo dotknutých osôb predložiť pripomienky k posúdeniu sociálnej povahy spadá pod procesné práva, ktoré majú tieto osoby v prípade začatia konania vo veci formálneho zisťovania podľa článku 88 ods. 2 ES. [42]

71. 3F však musí preukázať, že spĺňa kritérium aktívnej legitimácie podľa rozsudku

42 — Takto možno logicky vykladať rozsudok Súdu prvého stupňa (potvrdený Súdnym dvorom) v rozsudku Comité d'entreprise de la Société française de Production, už citovanom v poznámke pod čiarou 16, v ktorom uviedol, že subjekty zastupujúce zamestnancov podniku môžu *ako dotknuté osoby v zmysle článku 88 ods. 2 ES* predložiť Komisii pripomienky k posúdeniam sociálnej povahy.

Plaumann. [43] Samotná možnosť, že 3F (ako zástupca zamestnancov konečných príjemcov pomoci) by mohol preukázať, že jeho právo predložiť pripomienky počas konania vo veci formálneho zisťovania podľa článku 88 ods. 2 ES bolo poškodené rozhodnutím Komisie nezačať konanie, postačuje len na to, aby bol individualizovaný ako „dotknutá osoba“ v zmysle článku 88 ods. 2 ES.

72. Údajné odmietnutie procesných práv nepostačuje na individualizáciu 3F na základe kritéria aktívnej legitimácie podľa rozsudku Plaumann. [44]

73. Z tohto dôvodu je potrebné druhý odvolací dôvod odmietnuť.

Tretí odvolací dôvod

74. Vo svojom treťom odvolacom dôvode 3F tvrdí, že Súd prvého stupňa v bode 37 svojho uznesenia nesprávne uplatnil judikatúru vychádzajúcu z rozsudku Plaumann tým, že vyhlásil, že skutočnosť, že pomoc bola prevedená na jej konečných príjemcov (majiteľov lodí) prostredníctvom zníženia hrubých miezd, je nedostatočná na preukázanie osobnej dotknutosti 3F.

75. 3F tvrdí, že podľa rozsudku Súdneho dvora vo veci ARE je odborový zväz osobne dotknutý v rozsahu, v akom je postavenie jeho členov na trhu podstatne ovplyvnené daňovými opatreniami. [45] Aj keď Súdny dvor v tomto rozsudku odkazuje na „hospodárske subjekty“, [46] za ktoré sa vo všeobecnosti považujú podniky, 3F tvrdí, že pracovníci, ktorých zastupuje, sa mohli rovnako považovať za hospodárske subjekty, a to vzhľadom na osobitnú pozornosť, ktorá je im venovaná v usmerneniach z roku 1997.

76. Komisia tvrdí, že je potrebné odlišovať prejednávanú vec od veci ARE. Táto žaloba sa týka rozhodnutia Komisie nezačať konanie vo veci formálneho zisťovania na základe článku 88 ods. 2 ES, zatiaľ čo vec ARE sa týkala druhého rozhodnutia prijatého v nadväznosti na konanie vo veci formálneho zisťovania, ktorého výsledkom bolo prvé rozhodnutie konštatujúce nezákonnosť pôvodnej schémy pomoci. Okrem toho, na

43 — Kritérium, ktoré má jasne vyššiu hranicu, pozri vyššie body 28 a 31.

44 — Pozri rozsudok Comité d'entreprise de la Société française de Production, už citovaný v poznámke pod čiarou 16, body 50 až 53, prevzatý rozsudkom Súdu prvého stupňa v bodoch 41 a 42.

45 — Bod 70 rozsudku.

46 — Bod 72 rozsudku.

rozdiel od skutkových okolností veci ARE, sa skutkové okolnosti tejto žaloby netýkajú situácie priamej pomoci a žalobu o neplatnosť nepodali priami konkurenti konečných príjemcov pomoci.

77. Komisia vo svojom poslednom tvrdení uvádza, že členovia 3F sa nemôžu považovať za „hospodárske subjekty" v zmysle rozsudku ARE, ani za priamych konkurentov majiteľov lodí, ktorí v konečnom dôsledku využívajú pomoc na základe svojej možnosti znížiť hrubé mzdy. Komisia tvrdí, že ak by sa mali považovať za priamych konkurentov, členovia 3F by boli v rovnakom postavení ako poľnohospodári vo veci ARE, a ich žaloba by bola neprípustná približne z rovnakých dôvodov, pretože všetci námorníci Spoločenstva by sa mohli považovať za konkurentov majiteľov lodí (nielen dánski námorníci, ktorých zastupuje 3F). [47]

78. Podľa môjho názoru možno z konštatácie Súdu prvého stupňa v bode 37 napadnutého uznesenia vyvodiť dva závery.

47 — Bod 72 rozsudku.

79. Po prvé Súd prvého stupňa zastával názor, že námorníci zastúpení 3F neboli konkurentmi majiteľov lodí, ktorí sú konečnými príjemcami pomoci. Toto tvrdenie nepovažujem za nijako rozporuplné. Ak by námorníci 3F boli konkurentmi majiteľov lodí, nachádzali by sa v podobnom postavení ako je postavenie poľnohospodárov vo veci ARE a neboli by aktívne legitimovaní z dôvodu nedostatku osobného záujmu. Súhlasím teda s tvrdením Komisie, že 3F nemôže na tomto základe preukázať svoju aktívnu legitimáciu.

80. Po druhé, ak sa zvýhodnenie, ktoré z toho vyplýva pre majiteľov lodí, na nich prevedie prostredníctvom možnosti zníženia hrubej mzdy, potom počiatočné zvýhodnenie získavajú samotní námorníci. [48]

81. Po tom, čo Súd prvého stupňa uznal toto počiatočné zvýhodnenie, mal podľa môjho názoru následne posúdiť, či súťažné postavenie týchto námorníkov, ktorí sú členmi 3F, bolo narušené v porovnaní s námorníkmi, ktorí nie sú jeho členmi. To však nevykonal. [49]

48 — Keďže predmetní námorníci mali možnosť požadovať pri nižšej hrubej mzde rovnakú čistú mzdu stali sa konkurencieschopnejší.

49 — Tento prístup zodpovedá záveru Súdu prvého stupňa v bode 32 napadnutého uznesenia. 3F však napadol tento záver vo svojom prvom odvolacom dôvode, ktorému by sa podľa môjho názoru malo vyhovieť. Pozri vyššie body 62 až 65.

82. V dôsledku toho vyvodzujem, že je potrebné tretiemu odvolaciemu dôvodu vyhovieť v rozsahu, v ktorom Súd prvého stupňa nepreskúmal účinok pomoci na postavenie členov 3F v porovnaní s ostatnými námorníkmi.

O štvrtom odvolacom dôvode

83. V bodoch 38 až 40 napadnutého uznesenia Súd prvého stupňa zastával názor, že 3F nemôže preukázať svoju aktívnu legitimáciu z toho dôvodu, že mohli byť priamo dotknuté jeho vlastné záujmy ako vyjednávača. V tejto súvislosti rozlišoval medzi postavením 3F a postaveniami žalobcov vo veciach Van der Kooy [50] (Landbouwschap) a CIRFS [51] (International Rayon a Synthetic Fibre Committee).

84. 3F tvrdí, že sa Súd prvého stupňa dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že takto rozlišoval a dospel k záveru, že 3F nemôže preukázať aktívnu legitimáciu na tomto základe. V tejto súvislosti 3F nevykladá tieto veci ako výnimočné prípady, v ktorých bol konštatovaný osobný záujem, ale ako dva úplne odlišné príklady širšej zásady, a to, že postavenie združenia je odlišné a individualizované, pokiaľ zohráva osobitnú úlohu pri udeľovaní pomoci alebo pre stanovení podmienok, za ktorých sa bude pomoc poskytovať.

85. Ak tieto veci stanovujú takúto zásadu, tvorí úloha 3F ako vyjednávača kolektívnych zmlúv — vrátane vyjednávaní pracovných podmienok jeho členov — s majiteľmi lodí, ktorí sú konečnými príjemcami pomoci, súčasť mechanizmu presunu pomoci na jej konečných príjemcov. 3F z tohto návrhu vyvodzuje tri samostatné tvrdenia.

86. 3F najskôr tvrdí, že z tohto dôvodu zohráva rovnakú úlohu ako Landbouwschap vo veci Van der Kooy a malo by sa mu priznať rovnaké postavenie, takže by mohol preukázať aktívnu legitimáciu na základe skutočnosti, že jeho úloha ako vyjednávača bola nepriaznivo zasiahnutá. [52]

87. Komisia tvrdí, že 3F nie je — na rozdiel od Landbouwschap vo veci Van der Kooy — úzko spojený s pomocou dotknutou v napadnutom

50 — Rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 16.

51 — Rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 17.

52 — 3F sa rovnako snaží odlíšiť svoje postavenia od postavenia žalobcu vo veci Comité d'entreprise de la Société française de Production na základe toho, že súťažné postavenie členov 3F je v skutočnosti ovplyvnené pomocou. Ďalej preskúmam toto tvrdenie v bodoch 105 až 113.

rozhodnutí a nevyjednával spôsob, akým sa pomoc poskytne od štátu na konečných príjemcov. 3F je len jedným z mnohých odborových zväzov, ktorých niektorí členovia sú námorníci. Nenachádza sa v takej faktickej situácii, ktorá by ho odlišovala od všetkých ostatných osôb.

88. Druhým tvrdením 3F je, že aj keď pripúšťa, že pri vyjednávaní usmernení z roku 1997 nezohrával žiadnu úlohu, pri ich uplatňovaní chránil svojich členov, ktorí tvoria osobitnú skupinu, ktorá je obzvlášť chránená týmito usmerneniami. Chybný výklad usmernení z roku 1997 (ktorý je podľa tvrdenia 3F chybný v tom, že sa predmetná pomoc považovala za zlučiteľnú so spoločným trhom) nepriaznivo zasiahol 3F a jeho členov. V dôsledku toho, aj keď skutočnosť, že podal Komisii sťažnosť nepostačuje na to, aby bol aktívne legitimovaný, 3F (ako žalobca vo veci CIRFS) je aktívne legitimovaný na to, aby požadoval zabezpečenie ochrany svojich členov podľa usmernení z roku 1997.

89. Komisia odpovedá na toto druhé tvrdenie 3F tak, že aktívna legitimácia žalobcu vo veci CIRFS vyplývala z jeho postavenia ako partnera v rokovaní s Komisiou, pokiaľ ide o pomoc v dotknutom odvetví. Súd prvého stupňa teda správne odlíšil túto vec od prejednávanej veci. Komisia dodáva, že ak by sa 3F považovať za aktívne legitimovaného na účely „kontroly uplatňovania“ usmernení z roku 1997, vážne by to ohrozilo požiadavku osobného záujmu.

90. Tretím tvrdením 3F je, že zohrával určitú úlohu vyjednávača, aj keď bol neúspešný, aby dánska vláda nezaviedla dotknuté daňové opatrenie.

91. Komisia odpovedá, že 3F len predložil námietky proti daňovým opatreniam, ktoré zaviedla dánska vláda. Tieto opatrenia nevyjednával. Nemožno ho teda z týchto dôvodov kvalifikovať ako vyjednávača.

92. Ďalej sa budem postupne zaoberať každým z tvrdení 3F.

93. 3F sa snaží po prvé preukázať, že veci Van der Kooy a CIRFS ilustrujú širšie pravidlo.

94. Skutkové okolnosti, ktoré sú základom týchto vecí, sa nepochybne dosť odlišujú. Vo veci Van der Kooy zastupoval Landbouw-

schap organizácie pestovateľov pri vyjednávaniach sadzieb plynu s holandskou vládou. Bol tiež stranou dohody o sadzbách a zohrával aktívnu úlohu v konaní vo veci formálneho zisťovania, ktoré Komisia vykonávala podľa článku 88 ods. 2 ES. Vo veci CIRFS bol Medzinárodný výbor pre umelý hodváb a syntetické vlákna partnerom pri prijímaní usmernení. Podal tiež žaloby súvisiace s politikou reštrukturalizácie odvetvia, a — ako Landbouwschap vo veci Van der Kooy — predložil pripomienky v priebehu konania vo veci formálneho zisťovania. Tieto obe organizácie sa považovali za aktívne legitimované na podanie žaloby proti rozhodnutiam Komisie na súdoch Spoločenstva. [53]

95. Som pripravená uznať, že tieto dve veci nie sú skutočne výnimočné, ale prestavujú skôr príklady všeobecnejšej zásady, podľa ktorej žalobca, ktorý je schopný preukázať, že predmetná pomoc ovplyvnila jeho postavenie ako vyjednávača, môže preukázať aktívnu legitimáciu [54] bez ohľadu na to, či Komisia začala alebo nezačala konanie vo veci formálneho zisťovania. Podľa môjho názoru nie je tento osobitný spôsob preukázania osobnej dotknutosti nijako nezlučiteľný s kritériom definovaným v rozsudku Plaumann. [55] Okrem iného sa mi zdá, že okolnosti súvisiace s prístupom k spravodlivosti, ako aj so sociálnou politikou, výrazne svedčia v prospech takéhoto prístupu. Budem sa teda zaoberať posúdením spôsobov, ktorými podľa tvrdenia 3F táto pomoc ovplyvnila jeho postavenie ako vyjednávača.

96. Aj keď 3F môže ako vyjednávač kolektívnych zmlúv zohrávať úlohu pri prevode pomoci na majiteľov lodí [56], nijak nerozhoduje o daňových úľavách, ktoré boli pôvodne priznané námorníkom platiacim dane. V tejto súvislosti nie je vyjednávačom. [57]

97. Z týchto dôvodov nesúhlasím s prvým tvrdením 3F.

53 — Pozri rozsudky Van der Kooy, už citovaný v poznámke pod čiarou 16, bod 25, a CIRFS, už citovaný v poznámke pod čiarou 17, bod 30.

54 — Ako navrhuje Súd prvého stupňa v bode 38 napadnutého uznesenia.

55 — Ak to Súdny dvor *a contrario* nepovažuje za všeobecnú zásadu, rozdiely v postavení 3F a v okolnostiach vo veci Van der Kooy, ako aj vo veci CIRFS, by podľa môjho názoru bránili tomu, aby 3F preukázal analogicky s týmito vecami svoju aktívnu legitimáciu.

56 — Prostredníctvom možnosti poskytnutej majiteľom lodí na základe predmetného daňového opatrenia znížiť hrubé mzdy pri zachovaní čistých miezd.

57 — Tvrdenie 3F, podľa ktorého bola jeho úloha vyjednávača kolektívnych zmlúv poškodená pomocou, je skúmané ďalej v bodoch 105 až 113.

98. Po druhé, 3F sa nemôže podľa môjho názoru považovať za „vyjednávača“, pokiaľ ide o usmernenia z roku 1997. Nezohrával žiadnu úlohu pri ich vyjednávaní, a nemôže byť teda na základe tohto dôvodu aktívne legitimovaný. Okrem iného, tvrdenie 3F, podľa ktorého sa snažil chrániť svojich členov pred chybným výkladom usmernení, jeho postavenie nemení. Keďže 3F nemal osobitnú úlohu pri tvorbe samotných usmernení z roku 1997, nemôže tvrdiť, že usiluje o svoju ochranu a ochranu svojich členov tým, že žiada Komisiu, aby začala konanie vo veci formálneho zisťovania podľa článku 88 ods. 2 ES (aby zabezpečila riadne uplatňovanie usmernení) bez toho, aby preukázal, že jeho súťažné postavenie, alebo súťažné postavenie jeho členov bolo poškodené.

99. Druhé tvrdenie 3F teda nie je nezávislým dôvodom odôvodňujúcim aktívnu legitimáciu, ale naopak závisí od toho, či 3F preukáže nepriaznivý vplyv na jeho súťažné postavenie alebo na súťažné postavenie svojich členov. K tomu môže dôjsť len v prípade, ak by 3F mohol preukázať takýto vplyv. [58]

58 — Pozri podobne ďalej body 105 až 113.

100. Vo svojom poslednom tvrdení 3F na podporu svojho štvrtého odvolacieho dôvodu namieta proti daňovému opatreniu na vnútroštátnej úrovni. Komisia vo svojom vyjadrení uviedla, že úplné spochybňovanie opatrenia je nezlučiteľné s tvrdením, že sa 3F zúčastnil na vyjednávaniach, ktoré viedli k zavedeniu tohto opatrenia. Komisia však bola na pojednávaní radikálnejšia, a uviedla, že bez ohľadu na stupeň účasti odborového zväzu na legislatívnom procese na vnútroštátnej úrovni, odborový zväz nikdy nebude môcť na jeho základe nadobudnúť aktívnu legitimáciu, aby mohol napadnúť rozhodnutie Komisie nezačať konanie vo veci formálneho zisťovania na základe článku 88 ods. 2 ES. Komisia uviedla, že najvhodnejším spôsobom bolo napadnúť pomoc pred vnútroštátnymi súdmi a následne položiť Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázkou podľa článku 234 ES.

101. Nesúhlasím s tým, že odborový zväz, ktorý sa aktívne zúčastňuje na vyjednávaniach týkajúcich sa režimu pomoci na vnútroštátnej úrovni, hoci nakoniec nezabráni nadobudnutiu účinnosti tohto režimu, nemôže napadnúť rozhodnutie Komisie nezačať konanie vo veci formálneho zisťovania, (a namiesto toho je povinný využiť zdĺhavú

a menej istú cestu konania pred vnútroštátnymi súdmi a prejudiciálneho konania). [59]

102. Ak však predmetný odborový zväz len preukázal, že vzniesol formálne námietky, neznamená to, že bol vyjednávač. Posúdenie toho, či žalobca predložil dostatočné dôkazy na podporu svojho tvrdenia, že je vyjednávač, prislúcha Súdu prvého stupňa.

103. V prejednávanej veci Súd prvého stupňa zistil skutkovú okolnosť, [60] že 3F nepreukázal, že by s dánskou vládou vyjednával prijatie daňových opatrení. Toto skutkové zistenie nemožno pri neexistencii žalobného dôvodu vychádzajúceho zo skreslenia dôkazu spochybniť.

104. Z vyššie uvedených dôvodov by som zamietla štvrtý odvolací dôvod žalobcu.

59 — V tejto súvislosti úplne súhlasím s pripomienkami, ktoré formuloval generálny advokát Jacobs v bodoch 37 až 49 svojich návrhoch vo veci Unión de Pequeños Agricultores (rozsudok Súdneho dvora z 25. júla 2002, C-50/00 P, Zb. s. I-6677); prístup k Súdnemu dvoru prostredníctvom vnútroštátneho súdu a prejudiciálna otázka na základe článku 234 ES úplne nenahradzuje prístup podľa článku 230 ES.

60 — V bode 40 napadnutého uznesenia.

Konečné rozhodnutie o prípustnosti

105. Podľa článku 61 Štatútu Súdneho dvora môže Súdny dvor, ak zruší rozhodnutie Súdu prvého stupňa, rozhodnúť o spore s konečnou platnosťou, ak to stav konania dovoľuje.

106. Podľa môjho názoru 3F preukázal, že Súd prvého stupňa sa dopustil neprávneho právneho posúdenia tým, že nepreskúmal, či postavenie členov 3F bolo poškodené dotknutou pomocou.

107. Preukázal 3F dostatočným spôsobom, že sa mu mala priznať aktívna legitimácia ako žalobcovi pred Súdom prvého stupňa?

108. Po preskúmané písomností predložených Súdnemu dvoru a Súdu prvého stupňa sa mi zdá, že tvrdenie 3F, podľa ktorého bolo súťažné postavenie poškodené, je neplatné.

109. Napadnuté opatrenia majú formu úľavy na dani.

110. Námorník môže získať úľavu na dani len v prípade, ak je povinný platiť daň z príjmu. V dôsledku toho len námorníci, ktorí sú povinní platiť dane, majú prospech z opatrení, ktoré majú byť podľa 3F preskúmané Komisiou.

111. Usmernenia Spoločenstva z roku 1997 konkrétne vymedzujú „námorníkov Spoločenstva" ako námorníkov, ktorí podliehajú daňovej povinnosti v niektorom členskom štáte Spoločenstva. Skupina námorníkov, ktorí majú prospech z dotknutých opatrení je teda, ako Komisia správne zdôraznila, totožná so skupinou námorníkov, ktorú chránia usmernenia Spoločenstva.

112. Z toho vyplýva, že súťažné postavenie námorníkov, ktorí sú členmi 3F, v porovnaní s námorníkmi, ktorí nie sú námorníkmi Spoločenstva v zmysle usmernení Spoločenstva, nemôže byť poškodené predmetným opatrením pomoci.

113. V dôsledku toho, hoci sa domnievam, že prvý a tretí odvolací dôvod sú dôvodné, Súdny dvor by však podľa môjho názoru mal žalobu zamietnuť ako neprípustnú.

O trovách

114. Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté.

115. Komisia požadovala náhradu trov konania. Keďže sa domnievam, že žalobca by nemal mať vo veci úspech, je potrebné tejto žiadosti vyhovieť.

Návrh

116. Preto navrhujem, aby Súdny dvor:

— zrušil napadnuté uznesenie,

— vyhlásil žalobu za neprípustnú,

— zaviazal 3F na náhradu trov konania.